

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 154 / Iunie 2024

154

Evaluarea tradițională – evaluarea modernă. Analiză critic-constructivă

| **MARILENA DUMITRA ZUDA**

Reflecție și învățare: Rolul jurnalului reflexiv în evaluarea excursiilor școlare

| **FLORINA-ELENA STOIAN**

Eroarea ca sursă de învățare

| **AGENNA NICOLETA IONESCU-MAZILU**

Prevenirea și combaterea actelor de violență în mediul școlar

| **RAMONA GHERASE**

Tipologia și clasificarea dificultăților de învățare

| **TAMARA SIMON**

Dezvoltarea limbajului la copiii mici prin activități de colorat

| **ANA-MARIA COCOR**

Integrarea copiilor din spectrul autist în învățământul preșcolar

| **OANA GABRIELA PĂTRAȘCU**

STREAMing to Protect the Planet – un proiect eTwinning, multiple abordări, pentru un scop educațional actual

| **VIOLETA-DANIELA NEDELCU**

Dezvoltarea socio-emoțională a elevilor din ciclul primar prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului eTwinning Game is life itself

| **GINA ANTOHE**

Tehnologii digitale pentru a motiva și antrena elevii din clasele primare în învățarea limbii franceze

| **GEORGIANA SILVIA STANCU**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista “iTeach: Experiențe didactice” aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

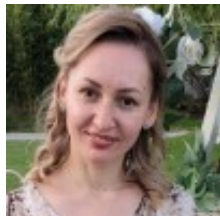
PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Evaluarea tradițională – evaluarea modernă. Analiză critic-constructivă

De **Marilena Dumitra Zuda**

Școala Gimnazială Cezar Bolliac (București)

Evaluarea tradițională și evaluarea modernă reprezintă două abordări distincte în contextul evaluării performanței, cunoștințelor și abilităților elevilor. Așezarea în oglindă a evaluării tradiționale și a evaluării moderne fiind o sarcină dificilă dar necesară. Dincolo de diferențiere, trebuie să ținem cont de continuitatea, trecerea firească de la tradițional la modern. Abordarea binomului „evaluare tradițională- evaluare modernă” într-o analiză critic-constructivă necesită argumentul că acestea nu sunt separate în abordări și nici nu se exclud una pe cealaltă, coexistând în spațiul școlar. În multe sisteme de învățământ, dar și în cel din România, se încearcă, cel puțin la nivel teoretic, accentul pe evaluarea modernă, bazată pe competențe, pe procesele cognitive ale elevului, cât și pe competențe ale personalității. La nivel practic se promovează evaluarea centrată pe procesul învățării, pe cogniție și metacogniție.

Evaluarea tradițională se bazează pe teste standardizate, cum ar fi examene scrise, teste cu întrebări tip grilă, eseuri scurte și alte forme de evaluări formale. Aceste teste sunt concepute pentru a măsura în mod obiectiv cunoștințele și abilitățile elevilor. Un aspect major al evaluării tradiționale este accentul pus pe memorarea și reproducerea informațiilor. Elevii sunt adesea evaluați pe baza capacității lor de a reține și reproduce date și fapte. Toți elevii sunt evaluați folosind aceleași teste și criterii, asigurând o anumită uniformitate și comparabilitate între elevi. Acest lucru poate ignora diferențele individuale și stilurile de învățare diferite. Testele standardizate oferă criterii bine definite și clare pentru evaluarea performanței elevilor, făcând evaluarea ușor de înțeles și de aplicat. Aceste evaluări sunt ușor de administrat și de scalat pentru grupuri mari de elevi, economisind timp și resurse. Datorită standardizării, rezultatele sunt comparabile între elevi și școli, oferind o imagine de ansamblu asupra performanței relative. Aprecierea școlară se constituie ca moment separat de activitatea de predare-învățare, acționând cu precădere periodic sub formă de evaluare sumativă.

Evaluarea tradițională are punctele sale forte în claritatea și standardizarea evaluării, ușurința de administrare și comparabilitatea rezultatelor. Totuși, această abordare are și limitări semnificative, inclusiv tendința de a inhiba creativitatea, de a crea stres și de a nu reflecta abilități practice. În contextul educațional modern, este important să se găsească un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne pentru a asigura o evaluare cuprinzătoare și relevantă pentru dezvoltarea elevilor.

Evaluarea modernă este asociată grijii față de măsurarea și aprecierea rezultatelor, né fiind un scop în sine, un simplu control, ci se realizează în vederea abordării unor decizii și măsuri ameliorative. Aceasta are ca scop îmbunătățirea procesului de învățare în timp real, identificând și abordând nevoile și dificultățile elevilor pe măsură ce apar. Utilizează o varietate de metode, cum ar fi portofolii, proiecte, prezentări, lucrări de cercetare, studii de caz și evaluări bazate pe competențe, acoperind atât domeniile cognitive cât și pe cele afective și psihomotorii ale învățării școlare. Se ocupă atât de rezultatele școlare cât și de procesele de predare și învățare pe care le implică. Încurajează evaluarea abilităților practice, a gândirii critice și a creativității, pe lângă cunoștințele teoretice. Evaluările sunt personalizate pentru a se potrivi nevoilor și stilurilor individuale de învățare ale elevilor, feedback-ul oferit fiind detaliat și constructiv, concentrându-se pe punctele tari și arile de îmbunătățire ale elevilor.

Evaluarea modernă încurajează gândirea critică, rezolvarea creativă a problemelor și abilitățile de analiză prin sarcini variate și relevante. Își asumă un rol activ, de transformare continuă a proceselor de predare și de învățare, de intervenție formativă, devenind un proces continuu și integrat organic în procesul de instruire. Evaluarea modernă aduce o abordare mai cuprinzătoare și adaptabilă a evaluării educaționale, concentrându-se pe dezvoltarea continuă și aplicarea practică a cunoștințelor. Deși are provocările sale, cum ar fi complexitatea și resursele necesare, beneficiile sale în promovarea gândirii critice, reducerea stresului și relevanța practică o fac esențială pentru un sistem educațional modern și eficient. Integrarea tehnologiilor și a abordărilor personalizate poate transforma evaluarea într-un instrument puternic pentru îmbunătățirea învățării și dezvoltării elevilor. Integrarea tehnologiilor moderne, cum ar fi platformele de e-learning și testele online, poate moderniza și eficientiza procesul de evaluare, dar și aduce provocări legate de accesibilitate și echitate.

Evaluarea tradițională constată, compară și judecă; este centrată deci pe elev și apreciază conformitatea cunoștințelor predate (lecția învățată) cu o scară de valori care este lăsată la aprecierea profesorului și care rămâne în mare parte implicită, nu se comunică elevilor, în timp ce evaluarea modernă se ocupă atât de rezultatele școlare cât și de procesele de predare și învățare pe care le implică, fiind parte integrată a procesului didactic, nu mai este privită din exteriorul acesteia.

Evaluarea școlară, cea tradițională sau cea modernă ar trebui să fie decât un mijloc în slujba progresului elevului, nu un scop în sine. Aceasta trebuie să fie în slujba progresului educativ și integrată acestuia. Ea trebuie să răspundă la întrebarea : A făcut progrese elevul sau nu?, stimulând activitatea elevului și facilitând progresul său. Evaluarea trebuie să-l informeze pe elev, să-l ajute, nu să-l sancționeze. Evaluarea trebuie să se facă în folosul copilului, ca ființă în devenire, în creștere, care nu a încheiat procesul de dezvoltare. Feedback-ul este crucial în evaluarea școlară, deoarece îi ajută pe elevi să înțeleagă punctele lor forte și zonele care necesită îmbunătățiri, le oferă îndrumări concrete pentru a-și îmbunătăți performanțele și contribuie la dezvoltarea abilităților de autoevaluare și reflecție critică.

Evaluarea școlară este un element vital în educație, având un impact semnificativ asupra formării academice și personale a elevilor. O abordare echilibrată, care să combine diverse metode

de evaluare și să pună accent pe feedback constructiv, poate contribui la crearea unui mediu educațional mai eficient și mai incluziv.

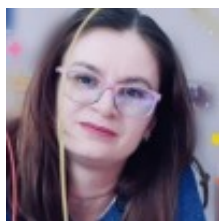
Bibliografie

Manolescu, M., 2010, Teoria și metodologia evaluării, Editura Universitară, București

Reflecție și învățare: Rolul jurnalului reflexiv în evaluarea excursiilor școlare

De **Florina-Elena Stoian**

Școala Gimnazială Nr. 22, Galați (Galați)

În cadrul procesului educațional, excursiile școlare joacă un rol vital, oferind elevilor posibilitatea de a învăța prin experiență directă și de a conecta cunoștințele teoretice cu realitatea din teren. Aceste activități nu doar că îmbogățesc curriculumul școlar, dar și contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la consolidarea cunoștințelor dobândite în clasă. În contextul actual, evaluarea impactului educațional al excursiilor școlare devine esențială pentru a asigura că obiectivele educative sunt atinse în mod eficient. Un instrument inovativ și eficient în acest sens este jurnalul reflexiv.

Jurnalul reflexiv, prin natura sa introspectivă, permite elevilor să își analizeze și să își sistematizeze experiențele trăite, să-și exprime emoțiile și să formuleze concluzii asupra celor învățate. Această metodă de evaluare nu doar că promovează o învățare mai profundă, dar oferă și profesorilor o perspectivă valoroasă asupra modului în care elevii percep și procesează informațiile. Prin ghidarea elevilor în procesul de reflecție, jurnalul reflexiv contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la îmbunătățirea abilităților de autoevaluare, transformând astfel excursiile școlare în experiențe educaționale cu un impact semnificativ. Jurnalul reflexiv reprezintă un instrument esențial în procesul de evaluare a excursiilor școlare din mai multe motive. În primul rând, acesta oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima gândurile, sentimentele și impresiile într-un mod personal și profund.

Prin intermediul reflecției scrise, elevii își pot articula experiențele trăite și își pot analiza percepțiile și învățăturile. Acest proces de introspecție le permite să-și consolideze cunoștințele, să-și dezvolte abilitățile de autoevaluare și să-și îmbunătățească înțelegerea subiectului în cauză. Jurnalul reflexiv poate fi structurat în mai multe moduri, în funcție de obiectivele specifice ale evaluării și de cerințele educaționale. Cu toate acestea, în general, acesta ar trebui să includă secțiuni care încurajează elevii să descrie experiențele lor, să reflecteze asupra învățăturilor, să-și exprime emoțiile și să formuleze concluzii și perspective viitoare. Utilizarea jurnalului reflexiv în evaluarea excursiilor școlare aduce

multiple beneficii pentru elevi, cadrele didactice și întregul proces educațional. Pentru elevi, acest instrument facilitează o învățare mai profundă și mai personalizată, îi ajută să-și dezvolte abilitățile de autoevaluare și să-și crească conștiința de sine. Prin procesul de scriere reflexivă, elevii devin mai conștienți de propriile lor procese de învățare și de modul în care pot îmbunătăți aceste procese.

Pentru cadrele didactice, jurnalul reflexiv oferă un feedback valoros asupra impactului excursiei și asupra modului în care elevii percep activitățile educaționale. Acest feedback poate fi utilizat pentru a ajusta și îmbunătăți viitoarele excursii, asigurând astfel un impact educațional maxim. De asemenea, jurnalul reflexiv permite cadrelor didactice să identifice nevoile individuale ale elevilor și să ofere suport personalizat în funcție de acestea.

O excursie școlară necesită o organizare metodică-aplicativă riguroasă pentru ca obiectivele propuse să fie atinse respectându-se și toate normele de siguranță existente în legislația actuală.

Evaluarea acestor excursii este crucială pentru a înțelege impactul lor educațional și pentru a îmbunătăți viitoarele activități similare. Acest instrument de evaluare promovează o învățare mai profundă și mai personalizată, facilitând o introspecție valoroasă și dezvoltarea abilităților de gândire critică. Prin reflecția asupra experiențelor trăite, elevii nu doar că își consolidează cunoștințele, dar își și dezvoltă capacitatea de autoevaluare și conștiința de sine. Jurnalul reflexiv transformă excursiile școlare din simple activități extracurriculare în experiențe educaționale bogate și semnificative. Încurajând elevii să reflecteze asupra propriilor experiențe și să își exprime gândurile și sentimentele, acest instrument contribuie la formarea unor elevi mai bine pregătiți pentru provocările academice și personale. Prin urmare, implementarea jurnalului reflexiv în evaluarea excursiilor școlare ar trebui să fie văzută ca o practică standard, datorită multiplelor sale beneficii pentru dezvoltarea holistică a elevilor.

Bibliografie

Atanasiu C., Stănculescu M., Turism pentru școlari, Editura Sport-Turism, București, 1975

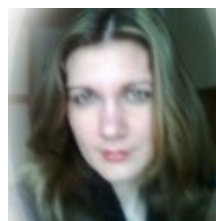
Cocoradă E., Introducere în teoriile învățării, Editura Polirom, 2010

Ilinca N., Didactica geografică, Editura Corint, București, 2000

Eroarea ca sursă de învățare

De **Agenna Nicoleta Ionescu-Mazilu**

Colegiul National de Arte Dinu Lipatti (București)

Pentru orice profesor dedicat meseriei, există o preocupare constantă de a căuta metode adecvate pentru a îmbunătăți procesul de învățare a noțiunilor noi în rândul elevilor săi. În ciuda rigurozității și a preciziei care stau la baza disciplinei matematice,

în învățarea acestora apar adesea o serie de greșeli, de la unele elementare, calculatorii, de neatenție și până la erori de raționament, care pot fi atașate unor cauze mai profunde, neevidente la prima vedere. Studiul erorilor prin conștientizarea acestora, analizarea originii și tipului lor poate deveni pentru profesor o sursă prețioasă de relevare a adevărului matematic pentru elevii săi, dar și pentru propria educație matematică.

Deși se spune că „*errare humanus est*”, constatăm adesea că atât elevii cât și profesorii se tem de greșeală. Elevilor le este frică de faptul că vor greși la evaluare și greșelile făcute le vor afecta nota acordată, iar profesorii (mai ales în cadrul orelor asistate, inspectate) se tem că greșelile făcute de elevii lor vor fi considerate ca puncte slabe ale activității lor de predare.

Totuși, locul greșelii în învățare poate fi reconsiderat, dacă accentul se va **transfera de la „frica” de greșeli** către **conștientizarea, înțelegerea și învățarea din greșeli** (atât cele proprii cât și cele ale altora).

În sprijinul acestei idei - de a învăța din greșeli - stau și studiile moderne asupra creierului, capacitatea acestuia de neoplasticitate. Psihologul Jason Moser a studiat mecanismele neuronale care au loc în creierul unei persoane atunci când aceasta face o greșeală. El a descoperit că, atât în situația în care în creier apare un conflict între adevăr și eroare (pendularea între răspunsul corect și greșit, imprecizia, nesiguranța asupra răspunsului) cât și atunci când persoana oferă un răspuns despre care are senzația că nu este corect, creierul reacționează prin emiterea de semnale neuronale care determină creșterea numărului de sinapse. Matematiciana Jo Boler de la Sanford University pledează pentru ideea că „*greșelile determină o creștere a creierului*”. Desigur, se referă nu la creșterea volumului, ci a hărții mentale a creierului prin 3 căi: crearea de noi sinapse, întărirea sinapselor existente sau interconectarea sinapselor existente.

Modul în care elevul învață să se raporteze față de o greșeală pe care o face este esențial în învățare. Atunci când elevul asociază eroarea cu sancționarea sa (printr-o notă nedorită sau prin observațiile care i se fac) acesta nu va putea învăța din greșelile făcute pentru că va dezvolta sentimente de frică și antipatie față de disciplina matematică, iar frica îi va „paraliza” mintea. Mai mult, atunci când fac o greșeală elevii își pierd încrederea în sine pentru că ei consideră că dacă greșesc la o evaluare nu sunt capabili să învețe matematica. Rolul profesorului devine acela de a crea un mediu prietenos în clasă, de a-i ajuta pe elevi să-și formeze atitudini constructive, de a interveni atunci când alți elevi emit judecăți de valoare asupra raționamentelor greșite făcute de colegii lor, de a analiza greșelile și de a-i deprinde pe elevi să nu se simtă inconfortabil atunci când fac erori. Eroarea devine un **instrument pedagogic** și un barometru prin care profesorul poate măsura lacunele elevilor, dar și distanța ce îi separă pe elevi de obiectivele lecției.

Prin experiența didactică pe care o are, profesorul poate anticipa unele dintre cele mai întâlnite erori și le poate preveni prin crearea unor contexte favorabile învățării din greșelile altora. Câteva dintre procedeele didactice care se pot aplica în activitățile de învățare la matematică sunt:

- construirea de exemple și contraexemple convingătoare;
- exerciții de tipul „descoperă greșeala!” sub formă de joc de rol (pe tablă sunt scrise rezolvări alternative ale aceleiași

exercițiu, care conțin și greșeli tipice iar elevii trebuie să intre în rolul profesorului și să identifice greșelile, dar și să le corecteze, argumentând răspunsul dat);

- corectarea în pereche a unor activități independente;
- istorioare adecvate din viața matematicienilor;
- prezentarea de paradoxuri matematice;
- utilizarea în evaluare a unor itemi obiectivi variați.

Având în vedere dezideratul de a reabilita rolul erorilor în învățare, considerăm că:

- ar fi indicat ca profesorii, în general și cei de matematică în particular să cunoască anumite aspecte legate de teoria inteligențelor multiple, de modul în care se formează anumite conflicte cognitive în procesul rezolvării unei probleme de matematică și cum sunt soluționate ele, dar aspecte legate de valoarea pedagogică a erorii.
- ar fi indicat ca în procesul de predare-învățare-evaluare să fie proiectate secvențe de învățare prin care elevii să-și depisteze propriile erori conceptuale sau procedurale, să le analizeze și să le depășească;
- ar fi indicată folosirea de metode și strategii didactice care să implice elevul în propria învățare, să-l facă pe deplin conștient de obiectivele învățării, care să dezvolte motivația intrinsecă și să îi dezvolte spiritul investigativ și gândirea critică, dar și capacitatea de a învăța din greșelile proprii; inserarea în lecțiile de matematică a numeroase exemple și contraexemple aferente noțiunilor predate, utilizarea de paradoxuri și sofisme matematice atent alese și proiectarea de activități de învățare de determinare a erorilor de raționament sau conceptuale.

Principalul scop care trebuie urmărit prin activitățile de predare-învățare-evaluare a matematicii este acela de a descoperi stilul de învățare dominant și modul de raționament al fiecărui elev pentru a le valorifica ulterior în atingerea potențialului maxim și conturarea personalității fiecăruia. Prin natura ei, matematica vizează achiziția unui ansamblu de cunoștințe abstracte, formarea unei gândiri logice și coerente și, implicit, dezvoltarea unor capacități intelectuale, practice, afective, motivaționale și atitudinale.

Nu este însă de neglijat nici valoarea cognitivă a intuiției și a raționamentelor inductive, plauzibile. Este important ca metodele și tehnicile noi de predare-învățare să se centreze pe rezultatele învățării și pe identificarea surselor de erori, pe modul în care acestea pot fi conștientizate și valorificate de elevi. La fel de importantă este încurajarea elevilor de către profesor astfel încât aceștia să nu resimtă greșeala ca un factor de demotivare ci să o trateze ca pe un fapt firesc din care pot învăța ei înșiși, dar și colegii lor.

Profesorul de matematică va fi provocat astfel să gândească strategii didactice prin care să impulsioneze elevii să abordeze metode diferite de a rezolva o problemă, să îi deprindă să selecteze ipotezele relevante și să contureze prin intermediul intuiției diferite căi de abordare a rezolvării, fără a renunța ușor în fața unei provocări cognitive.

Este esențial ca mesajul care se transmite elevilor legat de învățarea matematicii să pună accentul pe spiritul investigativ al

acesteia, pe gândirea critică, divergentă versus învățarea algoritmică, bazată pe „rețete” ușor de memorat și replicat.

Elevii trebuie să înțeleagă rolul erorii în dezvoltarea matematicii și evoluția acesteia. Rolul profesorului este și să creeze un climat favorabil învățării bazat pe încredere și respect. El nu reprezintă un „motor de căutare” care livrează o informație abstractă, nu el este cel care trebuie să rezolve problemele, ci cel care să îi învețe pe elevi strategii de abordare a acestora, moduri de a gândi o problemă, modalități de a -și depista erorile, de a învăța din ele și de a le evita.

Întreaga activitate de predare a matematicii trebuie orientată către formarea de capacități intelectuale ale elevilor și proiectarea de numeroase activități didactice diferențiate prin care aceștia să-și exerseze și testeze competențele.

Profesorul de matematică ar trebui să dovedească elevilor săi că el însuși este dispus să învețe din propriile greșeli, dar și din greșelile altora și să se poziționeze într-un adevărat discipol descartian în studiul adevărului: să îl descopere când este în căutarea lui, să îl demonstreze când îl deține și să îl discearnă când îl examinează.

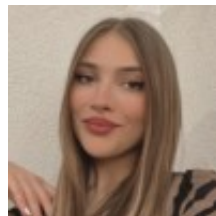
Bibliografie

1. De Bono, Edward, 2006, Gândirea laterală, Editura Curtea Veche, București
2. Cerghit, I., Cristea, S., Pânișoară, O., 2008, Metodologia procesului de învățământ. În, Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul II didactic, Editura Polirom, Iași
3. Dăncilă, E; Dăncilă, I., 2011, Învățat din greșelile altora..., București, Ed. Erc Press
4. Drozda-Senkowaskac, E., 1998, Capcanele raționamentului, Iași, Ed. Polirom
5. Gardner, H. 2006, Inteligențe multiple, Ed. Sigma, București
6. Konnerth, Ol., 1982, Greșeli tipice în învățarea analizei matematice ilustrate prin exemple și contraexemplu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca
7. Barbeau, 2013, More fallacies, flaws and flimflam, Ed Spectrum Series
8. Maxwell, E. A., 1963, Fallacies in mathematics, Ed Cambridge University Press
9. Piaget, J., 1977, The Development of Thought: acquisition of cognitive structures, New York, Penguin.
10. Posamentier, A., 2013, Magnificent mistakes in mathematics, Prometheus Books
11. Polya, G. 1965, Cum rezolvăm o problemă, Ed. Științifică, București
12. Polya, G., 1971, Descoperirea în matematică. Euristica rezolvării problemelor, Ed. Științifică, București

Prevenirea și combaterea actelor de violență în mediul școlar

De **Ramona Gherase**

Școala Gimnazială Sfânta Maria, Botoșani (Botoșani)

Violența reprezintă în lumea cotidiană una dintre problemele acute, care suscită interes din cauza generalizării sale și din perspectiva posibilității de prevenție. În fapt, violența este o manifestare a agresivității ce presupune utilizarea forței exercitate asupra unui individ. Pentru a preveni actele de violență prezente în mediul școlar și nu numai, trebuie clarificat și delimitat conceptul de violență și, în final, găsirea de soluții de prevenție și combatere a acesteia.

„Violența este arma celor slabi. Non-violența este arma celor puternici.” – Mahatma Ghandi

Eric Derbarbieux (1996) definește violența ca fiind „dezorganizarea brutală sau continuă a unui sistem personal, colectiv sau social și care se traduce printr-o pierdere a integrității ce poate fi fizică, psihică sau materială. Această dezorganizare poate să se opereze prin agresiune, prin folosirea forței, conștient sau inconștient, însă poate exista violență doar din punctul de vedere al victimei, fără ca agresorul să aibă intenția de a face rău.”.

Ceea ce se evidențiază în ultima parte a definiției lui Berbarbieux este faptul că, în unele cazuri, violența se poate manifesta în mod inconștient, acest fenomen fiind prezent la vârstele mai mici când apar, spre exemplu acele mici conflicte, deseori pornite de la motive minore, precum posesivitatea asupra jucăriilor, cazuri în care aceștia recurg la violență, dar ei nu conștientizează acest lucru. Inconștienta violenței nu se manifestă doar la vârstele mici, ci și la vârste mari, astfel aceasta nu constituie o regulă.

Astfel, în mediul școlar, întâlnim trei tipuri de violență:

1. Violența fizică – care se rezumă la lovirea persoanelor, vătămarea fizică a unui individ;
2. Violența psihică /Violența verbală – ce are drept efect dezvoltarea complexelor de inferioritate;
3. Violența economică – care se răsfrânge asupra bunurilor școlare, vandalizarea și distrugerea acestora.

Cauzele manifestării comportamentului violent de orice tip sunt diverse, dintre care dezbatem următoarele:

- Prezența mass-media în viața copilului. Mass-media expune acte de violență, atât în programele destinate copiilor cât și în filme sau în cadrul știrilor, fără să fie evidențiate

negativitatea și caracterul imoral al agresiunilor;

- Neglijența familiei în ceea ce privește contactul copiilor cu televizorul. Neexplicându-i copilului ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice – din pricina programului încărcat, din lipsa timpului, părinții neglijează selecția programelor TV, a desenelor animate sau a jocurilor la care sunt expuși copiii.
- Participarea la acte de violență domestică drept „spectator” – fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților.
- Nivelul scăzut de cultură și educație din mediul din care provine.
- Nemulțumirea de sine – impregnată în subconștientul copilului de către părinți, profesori etc.
- Slaba capacitate empatică
- Lipsa mecanismelor de autocontrol.

În ceea ce privește prevenirea actelor de violență în rândul elevilor /preșcolarilor și nu numai, aceasta se poate realiza prin dezvoltarea și promovarea unei atitudini pozitive față de fiecare individ, exprimarea încrederii în ceea ce privește capacitățile și aptitudinile elevilor/preșcolarilor, valorizarea și recunoștința față de eforturile depuse de aceștia.

Principala modalitate de prevenție este observarea atentă a comportamentului preșcolarilor, elevilor. Prin observarea acestora, putem găsi factorul declanșator al comportamentului agresiv de orice tip. Colaborarea dintre cadrele didactice și familie joacă un rol important în ceea ce privește depistarea și combaterea actelor violente.

În cadrul școlar, este recomandată elaborarea unui regulament intern. Acesta poate fi elaborat împreună cu preșcolarii/elevii.

Derularea de proiecte și programe pe tema violenței poate avea un efect pozitiv asupra elevilor, astfel conștientizând și înțelegând pe deplin negativitatea și lipsa moralității din actele violente.

„Atâta timp cât oamenii vor folosi violența pentru a combate violența, aceasta va exista întotdeauna.” – Michael Berg

Oamenii se nasc puri, buni, blânzi, inocenți. Fără voia noastră, ajungem într-o lume în care trebuie să „lupți” ca să supraviețuiești. Important este „cum luptăm”.

Tipologia și clasificarea dificultăților de învățare

De **Tamara Simon**

Grădinița cu Program Normal Nr. 6, Târnăveni (Mureș)

Definirea conceptului de dificultăți de învățare este o provocare considerabilă datorită naturii complexe și variate a fenomenului. Diversele definiții propuse de-a lungul anilor reflectă avansurile continue în cercetările asupra acestui subiect. Majoritatea definițiilor sunt descriptive și se concentrează pe evaluarea performanțelor de învățare în raport cu așteptările normale pentru vârsta și nivelul intelectual al persoanei. Înțelegerea aprofundată a dificultăților de învățare este esențială pentru dezvoltarea de strategii educaționale adecvate și eficiente.

Definiții clasice și contemporane

S. Kirk a fost pionierul în definirea dificultăților de învățare, susținând că acestea sunt întârzieri, tulburări sau dezvoltări încetinite în plan emoțional sau comportamental, care nu sunt rezultatul întârzierii mintale, deficiențelor senzoriale sau factorilor culturali și instrucționali (Kirk, 1963). Această definiție a pus bazele înțelegerii dificultăților de învățare ca un fenomen distinct, neinfluențat de factori externi evidenți.

În anul 1965, Bateman a avansat definiția, afirmând: „copiii cu dificultăți de învățare manifestă o discrepanță semnificativă între potențialul lor intelectual estimat și nivelul actual de performanță, discrepanță asociabilă cu tulburări în procesele de învățare, care nu sunt consecința întârzierii mintale generale, carențelor culturale sau educative, tulburărilor emoționale severe sau deficiențelor senzoriale” (Bateman, 1965). Această abordare a subliniat importanța discrepanței între potențial și performanță ca indicator esențial al dificultăților de învățare.

Caracteristici și manifestări

Dificultățile de învățare specifice se referă la o serie de tulburări la nivelul proceselor implicate în înțelegerea sau utilizarea limbajului scris sau oral. Aceste tulburări se manifestă prin probleme în abilitățile de a asculta, vorbi, citi, scrie sau efectua calcule matematice. Cauzele acestor dificultăți sunt adesea legate de disfuncții ale sistemului nervos central, inclusiv dislexie și afazie de dezvoltare. Rehabilitation Services Administration (1985) a definit aceste tulburări ca fiind cauzate de tulburări ale proceselor implicate în perceperea, înțelegerea și utilizarea conceptelor la nivelul limbajului verbal și nonverbal.

Clasificarea dificultăților de învățare

Literatura de specialitate oferă diverse perspective asupra clasificării dificultăților de învățare. În continuare, vom prezenta patru mari variante de clasificare:

1. Clasificarea McKinney (1984):

- Subtipul I: Băieți cu dificultăți de învățare legate de citire și aritmetică, reprezentând 33% din eșantion.
- Subtipul II: Indivizi cu deficite severe în diverse domenii educaționale, cu performanțe slabe la testele de informații generale, aritmetică și aranjarea imaginilor.
- Subtipul III: Abilități conceptuale deasupra mediei, dar cu ușoare deficiențe școlare.
- Subtipul IV: Indivizi cu deficiențe școlare moderate, abilități verbale medii și deficite în abilități secvențiale și spațiale.

2. Clasificarea etiologică:

- Dificultăți de învățare propriu-zise/innăscute: Determinate de

deficiențe și incapacități greu vizibile (ascunse), generate de factori genetici, boli, traumatisme sau accidente.

- Dificultăți de învățare induse/dobândite: Induse de mediul copilului sau de el însuși, cauzate de timp insuficient de învățare, lacune anterioare în învățare, absența unor tehnici de învățare eficiente, lipsa unui regim organizat de muncă, calitate slabă a predării, suprasolicitare școlară, absenteism, boli sau indispoziții.

3. Clasificarea din perspectiva copilului și a intervenției educaționale:

- Domenii funcționale: Psihomotricitate, percepție vizuală și auditivă, limbaj, gândire, factori sociali și personali.
- Psihomotricitatea: Motricitate globală și fină, schema corporală și lateralitatea, orientarea și organizarea spațio-temporală.
- Percepția vizuală: Discriminare vizuală, ordine vizuală, memorie vizuală.
- Percepția auditivă: Discriminare auditivă, memorie auditivă, auz fonematic.
- Limbajul: Componenta semantică (vocabular, concepte), cunoașterea sintaxei, capacitatea de comunicare.
- Gândirea: Rezolvarea de probleme, relaționarea evenimentelor, stabilirea ipotezelor, strategii rezolutive.
- Factori sociali și personali: Interacțiuni sociale (în familie și în clasă), ritm, stil de învățare și motivație pentru învățare, stima de sine, încrederea în sine.

Domenii operaționale:

- Limbaj rostit (vorbit): Dislalii (incapacități de pronunțare corectă), tulburări de ritm (logonevroze, tahilalie, bradilalie), disfonii (tulburări de voce), întârzieri în apariția și dezvoltarea vorbirii.
- Limbaj scris-citit: Dislexii (incapacități parțiale de însușire a citirii), disgrafii (incapacități parțiale de însușire a scrisului).
- Limbaj nonverbal: Psihomotricitate și expresie (dificultăți în motricitatea grosieră și fină, coordonarea psihomotorie, structurarea schemei corporale).
- Atenție și concentrare: Probleme legate de menținerea atenției și concentrării pe activitate și obiect.
- Motivație: Dificultăți în menținerea motivației pentru învățare.
- Scheme de percepție și orientare: Dificultăți în structurarea schemelor perceptiv-motorii, orientare spațială și temporală.
- Structuri simbolice matematice: Discalculii (incapacități de operare cu simbolurile matematice și schemele de rezolvare).
- Relaționare socială și comportament: Probleme în interacțiunile sociale și comportamentul general.

4. Clasificarea DSM (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders):

- Tulburări de citire (dislexie): Performanță de citire substanțial sub nivelul așteptat al vârstei, inteligenței și nivelului de școlarizare, caracterizată prin distorsiuni, substituirii sau omisiuni, citire lentă și probleme de

comprehensiune.

- Tulburări de matematică (discalculie): Abilități matematice sub nivelul așteptat al vârstei, inteligenței și nivelului de școlarizare, afectând abilități lingvistice, perceptuale, atenționale și matematice.
- Tulburări ale exprimării scrise (disgrafia): Probleme în abilitatea de a scrie corect și coerent, influențând claritatea și organizarea scrierii.
- Tulburări mixte: Combinații de dificultăți în citire, scriere și matematică.

Implicații și intervenții educaționale

Identificarea corectă a dificultăților de învățare este esențială pentru dezvoltarea și implementarea de intervenții educaționale adecvate. Intervențiile trebuie să fie adaptate nevoilor specifice ale fiecărui elev, având în vedere tipul și severitatea dificultăților. Abordările educaționale pot include metode de predare diferențiate, strategii de învățare personalizate și suport psihologic și emoțional.

Concluzie

Înțelegerea și clasificarea dificultăților de învățare reprezintă un domeniu în continuă evoluție, reflectând complexitatea și diversitatea acestor tulburări. Studiile și cercetările continue contribuie la îmbunătățirea cunoașterii noastre asupra acestor probleme și la dezvoltarea de strategii educaționale eficiente. Prin identificarea corectă și intervenția adecvată, elevii cu dificultăți de învățare pot beneficia de o educație echitabilă și de oportunități egale de succes academic și personal.

Bibliografie

1. Schipor, D.M., *Psihopedagogia copiilor cu dificultăți de învățare*, Suceava, 2013.
2. Ungureanu, D., *Copiii cu dificultăți de învățare*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1998.
3. Verza, E., *Disgrafia și terapia ei*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983.
4. Vršmaș, E., *Dificultăți de învățare în școală*, Ed. V&Integral, București, 2007.
5. Cosmovici, Andrei și Iacob, Luminița, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999.

Dezvoltarea limbajului la copiii mici prin activități de colorat

De **Ana-Maria Cocor**

Liceul Tehnologic Special pentru Copii cu Deficiențe Auditivă, Buzău (Buzău)

Chiar dacă în zilele noastre se folosesc foarte multe resurse și materiale interactive și virtuale, utilizarea paginilor de colorat în cadrul activităților pentru corectarea vorbirii are un rol bine definit, care adeseori este subestimat. De ce folosirea coloratului în dezvoltarea vorbirii este mai mult decât doar colorat? Majoritatea copiilor cu vârsta cuprinsă între 3 și 8 ani cu dificultăți sau întârzieri în dezvoltarea vorbirii, au pe lângă aceste probleme și întârzieri în dezvoltarea motricității grosiere și fine, a articulării și comportamentului dificil. Ei necesită instrucțiuni explicite pentru anumite concepte deoarece nu le-au învățat prin expunere incidentală așa cum au făcut-o alți copii. Așa că dincolo de scopurile terapiei logopedice de corectare, consolidare și automatizare a sunetelor trebuie să avem în vedere și dezvoltarea motricității fine și educarea comportamentului adecvat pe parcursul unei ședințe terapeutice.

O activitate simplă de colorat poate fi foarte utilă și eficientă pentru dezvoltarea limbajului și comunicării copiilor. Iată ce putem lucra:

- cererile – prin folosirea imaginilor, a unui cuvânt sau a unei propoziții.
- vocabularul – prin numirea imaginilor și a elementelor componente prezente în imagine exersăm vocabularul tematic. În mod receptiv, asta înseamnă să arăți imaginile și/sau să le colorezi atunci când sunt numite. În mod expresiv, acest lucru se referă la rostirea corectă a cuvintelor sau la scurte discuții despre imagini și descrierea lor.
- urmărirea instrucțiunilor date (concepte de bază) – atunci când dați instrucțiuni legate de sarcina de colorat încercați să le faceți foarte specifice, ca de exemplu: „Colorați imaginea de lângă”. sau „Colorează tot spațiul din jurul lui”. Includeți instrucțiuni cu mai mulți pași folosind cuvinte condiționale (întâi/ apoi, înainte/ după). Furnizați instrucțiuni de urmat folosind forme/dimensiuni/atribute (ceva rotund, mare, greu, subțire etc).
- cauză și efect – când copiii colorează accidental (sau intenționat) în afara conturului, ei învață rapid efectele erorii lor.
- autocontrolul, încrederea în sine, conștientizarea socială – prin activități simple de colorat copiii învață cum să-și gestioneze timpul pentru un proiect, făcând ca imaginea lor să arate unică și îngrijită. Ei trebuie să își aștepte rândul ocazional pentru noi culori sau pentru primirea sprijinului adultului în realizarea desenului și, de asemenea, învață să aștepte până când ceilalți au terminat cu paginile lor. În tot acest timp, ei învață și comportamente sociale acceptabile de la alți copii cu care lucrează la masă.

Coloratul și desenul sunt două activități simple folosite în educația timpurie, care nu necesită pregătiri sau resurse speciale, care se pot desfășura în orice locație, sunt potrivite pentru toți copii și sunt disponibile și la îndemâna fiecăruia, fie el părinte, profesor sau terapeut. Ele sunt extrem de benefice deoarece îi ajută pe copii să-și îmbunătățească abilitățile motorii fine și antrenează creierul să se concentreze.

Cu cât copiii colorează mai mult, cu atât mușchii degetelor lucrează mai mult, consolidând astfel forța mâinii. Tipurile diferite de colorare lucrează diferite grupe de mușchi. Astfel, dacă trebuie să umple un spațiu mare care necesită mai puțină precizie, atunci

folosește mai multă mișcare a încheieturii mâinii. Atunci când copilul lucrează la un detaliu mic din desen mișcarea trebuie să vină mai mult de la mușchii degetelor. Ar fi grozav dacă copiii ar colora timp de 10 minute fără a obosi, a se plictisi și a se vâita. Sunt foarte bune atât creioanele de colorat cât și cariocile. Deschiderea și închiderea cariocilor este excelentă pentru exersarea forței mâinii. De asemenea, instrumentele de scris scurte îl determină pe copil să folosească o prindere a acestora mai adecvată.

Mișcările diferite pe care le realizează cu mâna atunci când colorează (sus-jos, stânga-dreapta, circular, zig-zag) pe lângă faptul că ajută la dezvoltarea abilităților motorii fine, permite să se lucreze asupra conștientizării spațiale, îmbunătățește poziția lor dar și a mâinii în raport cu liniile, obiectele și formele prezentate. Mai mult decât raționamentul spațial, colorarea ajută la coordonarea ochi-mână.

Coloratul este de asemenea o modalitate bună de a lucra scanarea vizuală, de a dezvolta abilitățile receptive (Poți găsi portocala? Să colorăm urechile pisicii!) și abilitățile direcționale (în partea de sus, în stânga, în mijlocul).

Așadar, putem spune că această activitate atât de plăcută de copii îi ajută să se dezvolte cognitiv, psihologic și creativ. Le stărnește imaginația și le oferă copiilor și adulților deopotrivă ocazia de a se exprima.

„Caietul meu logopedic de colorat” este un auxiliar pe care l-am realizat după o îndelungată folosință a fișelor de colorat în cadrul activităților de terapie logopedică. Acest material conține 180 de pagini cu fișe de lucru de colorat pentru următoarele sunete: B, C, D, F, G, H, J, L, M, N, P, R, S, Ș, T, Ț, V și Z. Fiecare sunet are:

- o fișă cu logatomi și un joc de colorat sau desenat;
- mai multe fișe cu câte 9 imagini pe pagină corespunzătoare cuvintelor care conțin sunetul în poziție inițială, mediană sau finală, cu posibilitatea de a bifa poziția sunetului în cuvânt, de a despărți cuvântul în silabe și de a-l scrie sub fiecare imagine.
- câteva fișe cu exerciții diverse de automatizare.

Fiecare imagine în sine reprezintă pe lângă posibilitatea de corectare și consolidare a sunetelor deficitare și un punct de discuție cu copilul. Ele pot ajuta la dezvoltarea vocabularului, identificarea culorilor, formarea de reprezentări, clarificarea categoriilor din care fac parte fiecare, crearea de legături între noțiuni.

Intenția mea, prin realizarea acestui auxiliar, este de a pune la îndemâna educatorilor și a terapeuților un material care să vină în sprijinul corectării limbajului copiilor care prezintă dificultăți de pronunție sau întârzieri în dezvoltarea limbajului din diferite cauze. Caietul poate fi utilizat ca suport vizual pentru exercițiile și activitățile logopedice și acasă de către părinți sau poate fi folosit ca resursă de teme pentru acasă date de către logoped.

Prin intermediul acestui auxiliar cred că puteți să le oferiți copiilor oportunitatea de a se angaja într-un mod creativ și plăcut în actul de învățare și corectare a sunetelor. Copiii mici iubesc coloratul și ar trebui încurajați să fie creativi cu orice ocazie. Fișele de lucru din caietul logopedic de colorat ne ajută în activitatea de corectare, consolidare și automatizare corectă a sunetelor deficitare într-un mod mai amuzant și relaxat, pot fi utilizate în

cadrul activităților de dezvoltare a auzului fonematic și sprijină stimularea limbajului oral, citit și scris

Perturbările din sfera limbajului au efect negativ asupra dezvoltării globale a copilului și pot duce chiar la refuzul vorbirii. O activitate simplă de zi cu zi precum colorarea unei imagini este o oportunitate de a lucra limbajul și abilitățile de comunicare socială.

Paginile de colorat din acest auxiliar au imagini cu mai multe componente tocmai pentru a oferi cât mai multe oportunități de comunicare, ținând atât de limbajul receptiv (înțelegerea cerințelor adultului față de activitate), de limbajul expresiv (exprimarea preferințelor și cererile copilului) precum și de comunicarea socială. Abilitățile de comunicare socială includ angajarea în comunicare cu o altă persoană și participarea la sarcina în sine. Contactul vizual, așteptarea rândului și inițierea comunicării sunt, de asemenea, abilități care pot fi vizate.

Sunetele deficitare se corectează pe parcursul mai multor sesiuni și presupune un număr de exerciții specifice realizate într-o anumită succesiune.

Unele activități logopedice sunt repetitive, de aceea pentru evitarea monotoniei puteți apela la aceste fișe. Pentru unii copii puteți utiliza fișele de colorat ca un întăritor la sfârșitul sau în timpul unei sesiuni de terapie. Dacă coloratul este o activitate preferată, ei ar putea fi mai dispuși să îndeplinească sarcini mai puțin preferate știind că pot face o „pauză” după o anumită perioadă de timp. Ei ar putea fi capabili să ia o pauză de colorare de câteva minute după ce au terminat 20 de exerciții de articulare sau au lucrat diferite cuvinte timp de 10 minute.

Activitatea de colorare are un loc important în dezvoltarea copilului și poate fi ușor de încorporat în activitățile de zi cu zi ale copilului. Ea oferă oportunitatea de a exersa și de a dezvolta multe abilități, cum ar fi concentrarea, motricitatea fină și coordonarea pentru abilitățile de scriere timpurie și prinderea corectă a degetelor. Oferă, de asemenea, experiența creativității, conștientizarea culorii și dezvoltarea unui sentiment de realizare.

Toate acestea, îmbinate cu exercițiile specifice logopedice de corectare a sunetelor, analiza fonologică, exercițiile de dezvoltare a auzului fonematic etc, nu pot conduce decât la un succes în recuperarea cât mai rapidă și plăcută a limbajului și comunicării copiilor mici.

Bibliografie

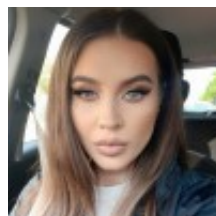
Cocor, Ana-Maria (2024), Caietul meu logopedic de colorat. Auxiliar didactic pentru dezvoltarea limbajului la preșcolari și școlari, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Galați

“7 Benefits of Coloring for Kids” (2018) Retrieved 11–26–18 from 123kidsfun.com/2018/04/12/7-benefits-of-coloring-for-kids/

Integrarea copiilor din spectrul autist în învățământul preșcolar

De **Oana Gabriela Pătrașcu**

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10, Constanța (Constanța)

Sintagma „cerințe educative speciale” face referire la copiii cu deficiențe sau tulburări de învățare, copiii din medii sociale și defavorizate, copiii delincvenți, copiii din grupuri etnice, copiii supradotați. Conceptul CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristicile unei deficiențe, precum și o intervenție specifică prin reabilitare corespunzătoare (Traian Vărășmaș, 2001, p.27). Spectrul autismului se referă la severitatea simptomelor. Americanii au împărțit spectrul autismului în 3 nivele, în funcție de sprijinul social școlar, terapeutic de care au nevoie acești copii. La capătul înalt al spectrului, se află Sindromul Asperger, unde suportul necesar este minim și nu ne prea dăm seama că acei copii au o problemă deoarece copiii vorbesc normal, au un vocabular dezvoltat, funcționalitate mentală normală. La capătul opus se află copii cu simptomatologie severă, unde au nevoie de sprijin permanent, sindromul Kanner.

Autismul reprezintă o tulburare de dezvoltare caracterizată prin dificultăți de comunicare și interacțiune socială, precum și prin comportamente repetitive. Este tulburarea centrală din cadrul unui întreg spectru de tulburări de dezvoltare, cunoscut sub numele de Spectrul Tulburărilor Autismului/Autiste sau de tulburări pervazive de dezvoltare.

Cauzele autismului sunt prezentate sub forma cauzelor genetice și de mediu. Este o tulburare neurologică cu o componentă genetică, pot fi implicate dificultăți pre-natale, peri-natale și post-natale; Influențează sistemul nervos, cel central, dezvoltarea creierului, imunitatea, gastrointestinal, metabolismul. Simptomele identificate la copiii afectați au fost clasificate în trei domenii specifice:

1. Dificultăți legate de comunicare: copii nonverbal, copii ce prezintă întârzieri în dezvoltarea limbajului, copii ecolalici.
2. Dificultăți legate de socializare: deficite legate de comportamente sociale simple (contact vizual, zâmbet social la vârste mici, atenție spre ceilalți), deficite legate de implicarea în comunicarea cu ceilalți (încercări reduse de a comunica), tendința de a se izola sau a rămâne implicat în activități solitare (se joacă de unul singur), se implică rar în interacțiunile cu ceilalți, inițiază foarte puțin interacțiunea socială, răspund puțin la interacțiunile celor din jur; dificultăți legate de activitatea copiilor.
3. Dificultăți legate de activitate: preocupare exagerată legată de

anumite obiecte, focalizare exagerată pe anumite centre de interes, folosirea repetitivă a unor obiecte, discutarea repetitivă a unui subiect ce îl interesează, comportamente stereotipe sub forma implicării în rutine comportamentale repetitive, reluarea unor comportamente pentru a obține stimulare senzorială de o anumită factură, deficite de motricitate fină, slabă coordonare, se lovește repetat, se mușcă fără a prezenta durere, poate fi agresiv cu ceilalți.

Integrarea copiilor cu TSA în învățământul de masă este un drept al acestora ce nu poate fi ignorat, pentru acest lucru este necesar să adaptăm stilul educațional, să ne perfecționăm în acest domeniu, să ne informăm cu privire la nevoile și particularitățile copiilor cu autism, bineînțeles, este necesar un parteneriat foarte bine încheiat, atât cu părinții copiilor afectați, cât și cu echipa de intervenție. Copilul cu autism trebuie să se simtă acceptat, să i se ofere posibilități de învățare adaptate. Un rol important în integrarea copiilor cu autism îl au colegii. Noi, cadrele didactice, le putem explica colegilor faptul că fiecare dintre noi suntem diferiți și fiecare dintre noi avem nevoie de ajutor.

Sunt sigură că fiecare dintre d-voastră a lucrat la clasa cu un copil cu CES, cu certificat de orientare sau nu, de asemenea, cunoaștem faptul că multe dintre noi, cadre didactice, întâmpinăm dificultăți în integrarea copiilor cu CES, cauzele fiind multiple, și anume: percepțiile eronate ale autismului, comportamentul diferit al acestora – am avut la clasa copil cu autism ce dorea să stea doar în șezut la centrul bibliotecă, sau un alt copil, ce dorea să identifice, să exploreze orice material direcționat captării atenției – bariera legată de comunicare sau interacțiune socială, ritmul diferit de învățare, nu există suport din partea părinților sau a altor parteneri educaționali. Implicarea cadrelor didactice și a tuturor factorilor educaționali în programul educațional al unui copil autist poate conduce la obținerea unor efecte pozitive.

Bibliografie

Mogonea, F., 2014, Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii, Editura Paralela 45, Pitești, p. 205-208;
Traian Vrășmaș, 2001, Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, p.27.

Webografie

www.slideserve.com/felcia/tulburarea-de-dezvoltare-de-tip-autist
www.revistadeautism.ro/02-04-2013-integrarea-copilului-cu-autism-m-in-gradinita/.com

STREAMing to Protect the Planet – un proiect eTwinning, multiple abordări, pentru un scop educațional actual

De **Violeta-Daniela Nedelcu**

Școala Gimnazială Nr. 2 Diaconu Coresi, Brașov (Brașov)

Titlul acestui proiect eTwinning, al cărui fondator este prof. Galina Nichiforencu – IPLT „Ștefan-Vodă”, oraș Ștefan Vodă, Republica Moldova, îi reflectă și scopul: prin educația STREAM (Science/ Știință, Technology/ Tehnologie, Reading/ Citire și scriere, Engineering/ Inginerie, Arts/ Arte, Mathematics/ Matematică), elevii și profesorii dezvoltă competențe pentru abordarea problemelor actuale globale. Așadar, ideea de protejare a planetei a fost materializată printr-o abordare multi- și transdisciplinară. Ca profesor de Limba și literatura română, sunt conștientă că această abordare este și atractivă, și provocatoare, atât pentru mine, cât și pentru elevii mei, potrivindu-ni-se să învățăm prin gândire critică, descoperire, experiment, atât colaborativ, cât și creativ.

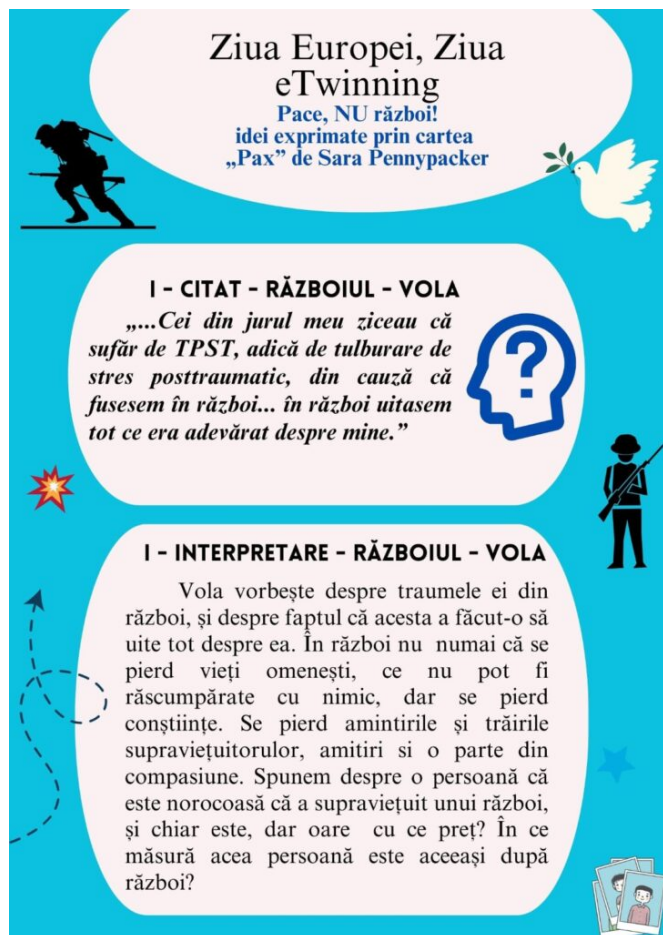
Din Școala Gimnazială Nr. 2 „Diaconu Coresi” – Brașov, am participat cu o echipă alcătuită din elevi de clasa a VI-a, aceștia fiind: Andrei Burlacu, Bianca M. Coroi, Dorothea Soficaru, Denisa Gheorghe, Daria Grama, Sabina Pîrvu, elevi care nu mai participaseră la astfel de proiecte, dar au fost interesați de temă. Aceștia au jucat și rolul unor ambasadori de proiect, ei fiind promotorii ideilor la clasă, atrăgându-i și pe colegii care nu au fost efectiv în echipă, dar au beneficiat de învățare.

Activitățile au fost colaborative la nivelul membrilor echipei, cât și la cel echipă-clasă, implicând și nivelul interdisciplinar, eu având colaborare cu prof. de educație plastică Diana Oros și de informatică Maria Dragomir. Părinții au fost implicați, completând acasă lucrul început în clasă, de confecționare a decorațiunilor și obiectelor.

Ideile vehiculate de acest proiect au fost de protejare a mediului, de reciclare a materialelor, la care fiecare a adăugat o dimensiune creativă, eu personal abordând o carte despre legătura om-animal și venind cu propunerea de a lucra măștișoare-cărțișoare.

Astfel, au avut loc ateliere pentru „Un Crăciun ECO”, „Măștișorul ECO”, „Măștișoare-cărțișoare”, elevii din toate școlile implicate lucrând și apoi prezentându-și rezultatele muncii lor – obiecte, daruri – în cadrul întâlnirilor online din 29 februarie și 30 mai 2024. Elevii au lucrat decorațiuni pentru brad (reciclând hârtie), lumânări, brăduți, îngeri, măștișoare. De asemenea, au fost plantate flori, elevii văzând transformarea de la sămânță la plantă.

Există o colecție de activități inclusă în „Bazinul STEAM”, fiecare școală implicată în proiect postând imagini și înregistrări. Am văzut la școlile partenere cum, apelând la gamificare și experiment, elevii aplică informații sau descoperă legi ale fizicii, observă că „matematica e pretutindeni”, creează un Hovercraft în miniatură, experimentează gravitația ș.a. Noi am contribuit cu activitățile transdisciplinare: „Plantele medicinale - de la știință la poveste”, „Despre pomi - prin tehnologie și metafore”, „Teen Action Inclusion” - activitate pentru drepturile persoanelor cu activități.

De **Ziua eTwinning**, am avut o serie de activități sub titlul „Citim, înțelegem, trăim în armonie” pe baza cărții „**Pax**” de **Sara Pennypacker**, o minunată pledoarie pentru prietenie, pace, legătura dintre om și animal. În privința formei, elevii au avut de ales între: a realiza o hartă mentală, a lucra un document Word cu diacritice, pe care, după ce eu îl corectez, să-l transpună în afișe apelând la Canva sau a lucra pe foaie tip A4, după care să decidă dacă îi schimbă forma. În privința conținutului, au avut de ales să rezolve două-trei dintre mai multe cerințe și să adauge un citat semnificativ, pe care să-l și interpreteze. **Lista cu cerințe** a fost:

1. Cum apare ilustrată legătura dintre copil și vulpe?
2. Comentați fragmentele în care este vorba despre război: manifestări, implicații, cuvântul-cheie.
3. Evidențiați caracteristicile naturii văzute prin ochii lui Pax. (vulpea)
4. De ce credeți că o carte despre natură este, totodată, o carte despre prietenie și război?
5. „Pax” înseamnă „pace”. Evidențiați principalele sentimente ale personajelor și răspundeți la întrebarea: Pacea este o nevoie pentru individ? Pentru natură? Pentru societate?

6. Căutați și aflați care sunt caracteristicile vulpii și dați o justificare pentru alegerea ei ca personaj principal, alături de copil.

7. Apelând la Wordwall, alegeți o formă care să aibă legătură cu opera literară și scrieți în ea cuvinte care să aibă legătură cu drumul parcurs de personaje.

Copiii și-au ales sarcini pe care le-au lucrat, preferând Canva, pe care li l-am arătat la începutul anului, rămânând ca Wordwall să-l experimentăm în anul școlar viitor. Răspunsurile lor au evidențiat că Peter, copilul unui bărbat furios, nu dorea să fie asemenea tatălui; avem responsabilitate față de animale și natură; în război se pierd vieți omenești și conștiințe; copilul Peter este un luptător pentru binele celor dragi; există oameni care sunt traumatizați și starea lor de bine poate fi stimulată prin artă. De altfel, am discutat cartea și din perspectiva valorilor, descoperind că există terapia prin artă (sculptură, teatru), prietenia, pacea/ războiul, armonia om-animal.

A fost un proiect la care a participat toată clasa, cei din echipa proiectului susținându-mă și invitându-și colegii pe acest drum de descoperire. Au avut loc prezentări în fața clasei, am dat **feedback** și produsele realizate în Canva și poze după lucrul pe foi au fost postate atât în Padletul proiectului, cât și în cel al clasei.

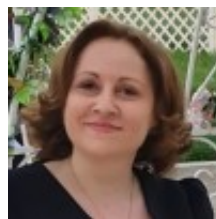
Participarea unui număr mare de școli (5 din Republica Moldova și 9 din România) a contribuit la numărul mare de exemple de bune practici, din toate având de învățat într-un mod plăcut și creativ.

Așadar, un singur proiect ne-a oferit ocazia de a realiza învățare prin multiple modalități, având un scop comun: protejarea, respectarea Naturii prin STREAM.

Dezvoltarea socio-emoțională a elevilor din ciclul primar prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului eTwinning Game is life itself

De **Gina Antohe**

Școala Gimnazială Nr. 28, Galați (Galați)

Viața socio-emoțională și afectivă reprezintă acea structură dinamică a personalității definită printr-un set de capacități, dispoziții, caracteristici care îi permit omului să-și mobilizeze energia creând oportunități de a obține rezultate pozitive, reflectând relațiile cu Sinele și cu cei din proximitate. Școlarul mic întâmpină dificultăți în ceea ce privește relaționarea cu ceilalți, înțelegerea și exprimarea emoțiilor. Dezvoltarea inteligenței

emoționale vizează perceperea corectă a emoțiilor celorlalți și exprimarea acestora, folosirea informațiilor emoționale pentru a transmite gânduri sau mesaje, înțelegerea cauzelor sau a consecințele emoțiilor, folosirea emoțiilor într-o manieră constructivă. Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mentale, copiii trebuie învățați să recunoască ceea ce simt pentru a putea vorbi despre emoția pe care o au, trebuie să învețe cum să facă o disociere între sentimentele interne și exprimarea externă și nu în ultimul rând, să învețe să identifice emoția unei persoane din expresia ei exterioară pentru a putea să răspundă corespunzător la nevoile celorlalți.

Profesorii pot dezvolta copiilor potențialul emoțional și social învățându-i să adopte și să-și dezvolte caracteristicile inteligenței emoționale: să-și identifice sentimentele personale și să le diferențieze, să-și dezvolte empatia- abilitatea de a-și pune sentimentele în acord cu ale altora, să citească limbajul trupurilor și alte aspecte nonverbale și paraverbale, pentru a înțelege comunicarea, să învețe să asculte, să fie constructivi.

În vederea dezvoltării abilităților socio-emoționale ale elevilor, pe parcursul anului școlar și 2023-2024, am planificat, proiectat și desfășurat o serie de activități curriculare și extracurriculare ale căror obiective au vizat modelarea personalității elevilor atât pe plan cognitiv, dar și socio-emoțional. Demersuri extracurriculare sunt modalități de acționare care permit lărgirea orizontului cultural, îmbogățirea cunoștințelor din anumite domenii, dezvoltarea unor aptitudini și interese special, valorifică aptitudinile și interesele elevilor, facilitează munca în echipă într-un cadru relaxant stimulativ. În această direcție am valorificat proiectele eTwinning pe care le-am implementat la clasă în acest an școlar.

„Games is life itself” , proiectul eTwinning desfășurat în perioada ianuarie - mai 2024, mi-a oferit oportunitatea de a promova colaborarea, comunicarea, intercunoașterea și învățarea prin intermediul jocului. Jocurile pot fi privite ca o metodă de descoperire de sine, a celorlalți și a lumii. Jocul împreună cu ceilalți implică participare, ajutor reciproc, organizare, învățarea felului în care să câștigi și să pierzi. Din această perspectivă, jocul este o metoda de introducere în viața societății, deoarece, ca și în viața de zi cu zi, există reguli cărora fiecare trebuie să se supună. Prin joc, copiii pot învăța că nu putem învinge întotdeauna, că uneori trebuie să ne punem în locul altora, să ne controlăm impulsurile fizice, să ne stăpânim pe noi înșine și să stăpânim impulsul de a interpreta regulile în folosul nostru.

În cadrul acestui proiect, au colaborat unsprezece cadre didactice, profesori din instituții de învățământ din Turcia și România, iar obiectivele acestuia au vizat: dezvoltarea abilităților socio-emoționale și de comunicare ale elevilor, stimularea interesului pentru activitățile educative în spiritul respectului, a cooperării și a toleranței, promovarea dialogului intercultural și a acceptării diversității umane.

Jocurile și activitățile propuse au fost integrate în activitățile de învățare specifice disciplinelor comunicare în limba română, dezvoltare personală, arte vizuale și abilități practice, matematică și explorarea mediului, limba engleză și au condus spre formarea competențelor specifice prevăzute în programa școlară. Au fost vizate următoarele competențe specifice: povestirea unor activități la care a participat direct, prin intermediul unor mesaje simple în

contexte familiare, familiarizarea cu regulile elementare de comunicare într-un grup, recunoașterea figurilor și corpurilor geometrice în mediul imediat și în reprezentări planuri accesibile (inclusiv desene, reproduceri de artă, reprezentări schematice), realizarea de obiecte/ construcții/ folosirea materialelor ușor de prelucrat și acces la tehnici, participarea la activități integrate adaptate la nivel de vârstă, în care sunt asociate elemente de expresie vizuală, muzicală, verbală, kinestezică, transmiterea unor mesaje verbale și nonverbale simple despre propriile experiențe de viață.

Elevii au participat la întâlniri online în cadrul cărora au cunoscut elevi din alte școli, au colaborat în vederea realizării produselor comune, au învățat jocuri noi, s-au jucat în perechi sau în grupe mici, au participat la competiții organizate în cadrul proiectului, și-au dezvoltat abilitățile digitale prin utilizarea unor aplicații Web 2.0.

Proiectul a fost un bun prilej de colaborare și pentru cadrele didactice partenere, întâlnirile periodice fiind o sursă valoroasă de modele de bune practici.

Activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect au avut un impact pozitiv asupra sintalității clasei de elevi generând armonizarea relațiilor între elevii aflați la debutul școlarității, în perioadă de intercunoaștere, acceptare, colaborare și au generat un climat educațional pozitiv, stimulativ, motivant favorizând cultivarea stării de bine la școală.

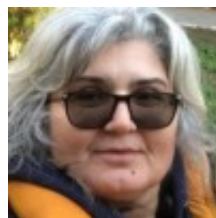
Bibliografie

1. Ioan, Neacșu, EDUCAȚIA EMOTIONAL-AFECTIVĂ. NOI STRATEGII, NOI ABORDĂRI, Editura Polirom, Iași, 2020
2. Daniel, Goleman, INTELIGENȚA EMOTIIONALĂ, Editura Curtea Veche, București, 2017

Tehnologii digitale pentru a motiva și antrena elevii din clasele primare în învățarea limbii franceze

De **Georgiana Silvia Stancu**

Școala Gimnazială Nr. 1, Florești (Giurgiu)

În epoca digitală, integrarea tehnologiilor moderne în educație a devenit o necesitate. Ca profesor de limbă franceză, pentru elevii din clasele primare, am descoperit că tehnologiile digitale nu doar facilitează procesul de învățare, dar și sporesc motivația și implicarea lor. Acest articol explorează utilizarea tehnologiilor digitale în predarea limbii franceze prin prisma experiențelor mele concrete.

Platforme online educaționale

Unul dintre primele instrumente digitale pe care le-am utilizat în predarea limbii franceze a fost o platformă educațională complet în limba franceză, denumită *Mon école digitale*. Această platformă a oferit un conținut diversificat, de la lecții structurate de vocabular și gramatică, până la exerciții interactive și jocuri educaționale. În cadrul acestei platforme, elevii și-au creat conturi personalizate, și-au personalizat avatarul și au accesat lecțiile de vocabular în ritm propriu. La începutul perioadei, am observat diferențe semnificative în nivelul de competențe lingvistice dintre copii. După câteva luni de utilizare continuă, s-a constatat o egalizare a nivelului de cunoștințe. Am observat o îmbunătățire semnificativă a motivației și a performanțelor elevilor datorită abordării interactive și a feedback-ului imediat oferit de platformă. Elevii se arătau entuziasmați să completeze lecțiile și să obțină puncte pentru a avansa la următorul nivel, ceea ce a sporit competitivitatea și dorința de a învăța.

Jocuri educaționale digitalizate

Gamificarea a fost o strategie esențială în menținerea interesului elevilor pentru învățarea limbii franceze. Am creat și utilizat jocuri educaționale digitalizate, cum ar fi *La chasse aux mots*, un joc de tip *vânătoare de comori* în care elevii rezolvau ghicitori și completau sarcini în limba franceză pentru a descoperi comori virtuale. Într-un proiect semestrial, elevii de clasa a 4-a B au participat la *La chasse aux mots*, o activitate de grup în care au explorat o hartă virtuală și au rezolvat exerciții de vocabular și gramatică. Proiectul a dus la o colaborare intensă între elevi și a îmbunătățit semnificativ competențele lingvistice ale acestora. Activitatea a creat un mediu de învățare competitiv și plăcut, iar elevii au manifestat un interes crescut pentru lecțiile de limbă franceză.

Realitatea virtuală și augmentată

Realitatea virtuală (VR) și realitatea augmentată (AR) au adus o dimensiune nouă și captivantă în predarea limbii franceze. Am utilizat VR pentru a organiza excursii virtuale în locuri francofone, iar AR pentru a vizualiza animații 3D corelate cu lecțiile de vocabular. Elevii de clasa a 2-a au participat la o excursie virtuală la Paris, utilizând ochelari VR. În cadrul acestei activități, elevii au explorat clădiri iconice precum *Tour Eiffel* și *Musée du Louvre*, învățând despre istoria și cultura franceză. La sfârșitul fiecărei sesiuni virtuale, elevii discutau despre experiența lor și învățau cuvinte noi legate de obiectivele turistice. Acest proiect a sporit nu doar cunoștințele lingvistice ale elevilor, ci și înțelegerea lor culturală.

Proiecte colaborative online

Proiecte colaborative online, cum ar fi *Mon village francophone*, au fost implementate pentru a stimula munca în echipă și pentru a oferi un context practic de utilizare a limbii franceze. Într-un proiect colaborativ, elevii de clasa a 3-a au creat o machetă digitală a unui sat francfon denumit *Mon village francophone*. Fiecare grup de elevi a fost responsabil pentru descrierea unei părți a satului folosind platforma de colaborare online. Elevii au creat prezentări și au simulat vizite ghidate în limba franceză. Această activitate a extins abilitățile lingvistice și digitale ale elevilor și a promovat cooperarea și comunicarea eficientă.

Resurse multimedia interactive

Am integrat resurse multimedia interactive în predare pentru a diversifica metodele de învățare și a stimula interesul elevilor. Am

folosit filme scurte, cântece și animații pentru a ilustra lecțiile și a facilita învățarea. Utilizarea filmelor de animație în lecțiile de franceză a avut un impact pozitiv asupra elevilor de clasa a 1-a. După fiecare film vizionat pe canalul www.france.tv/enfants/, elevii participau la discuții și activități de joc de rol– RPG– bazate pe poveste. Această abordare a ajutat la îmbunătățirea abilităților de ascultare și exprimare orală ale elevilor, oferindu-le un context realist și atractiv de utilizare a limbii franceze.

Tehnologiile digitale au permis elevilor să-și asume un rol activ în propriul proces de învățare. Acestea le-au oferit posibilitatea de a explora și de a practica limba franceză în afara orelor de curs, contribuind astfel la dezvoltarea autonomiei. Am observat că elevii deveneau mai independenți și încrezători în abilitățile lor lingvistice datorită accesului la platformele online și resursele interactive.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea limbii franceze a contribuit la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor. Aceștia au învățat să folosească diverse aplicații și platforme, să creeze proiecte multimedia și să colaboreze online. Aceste competențe sunt esențiale pentru dezvoltarea educațională și personală a elevilor.

Aplicațiile și platformele digitale permit oferirea de feedback imediat și personalizat, crucial în învățarea limbilor străine. Utilizarea acestor instrumente a permis elevilor să-și corecteze greșelile instantaneu și să-și consolideze cunoștințele. Quizurile interactive și testele online asigură o evaluare rapidă și precisă, facilitând astfel procesul de învățare.

Accesul inegal la tehnologie a fost o provocare constantă. Nu toți elevii dispun de echipamente adecvate sau de conexiune la internet. Pentru a soluționa această problemă, am utilizat laboratorul de informatică din școală și oferirea de resurse offline sau printate pentru elevii fără acces constant la tehnologie. Am încurajat colaborarea între elevi, permițându-le celor cu acces limitat la tehnologie să lucreze alături de colegii lor.

Integrarea tehnologiilor digitale presupune o gestionare eficientă a timpului și a conținutului educațional. Pentru a optimiza acest proces, am creat planuri detaliate de lecții și am utilizat platforme care organizează eficient resursele educaționale. De exemplu, calendarele digitale și aplicațiile de monitorizare a progresului au fost instrumente utile în menținerea unui flux organizat al activităților educaționale.

Problemele tehnice sunt inevitabile și pot perturba procesul de învățare. Pentru a minimiza aceste interferențe, am urmat cursuri de formare în utilizarea tehnologiei, pentru a putea rezolva problemele minore pe cont propriu, ceea ce a redus timpul pierdut în activitățile educaționale.

Tehnologiile digitale oferă numeroase avantaje în motivarea și antrenarea elevilor din clasele primare în învățarea limbii franceze. Studiile de caz prezentate și experiențele personale demonstrează că platformele educaționale online, jocurile interactive, realitatea virtuală și augmentată, proiectele colaborative și resursele multimedia interactive contribuie semnificativ la creșterea interesului și a competențelor lingvistice ale elevilor.

Cu toate acestea, este esențial să abordăm provocările legate de accesul la tehnologie și problemele tehnice pentru a asigura un mediu de învățare echitabil și eficient. Prin adoptarea unor

strategii personalizate și prin îmbunătățirea continuă a competențelor digitale atât ale profesorilor, cât și ale elevilor, putem crea un cadru educațional modern, inclusiv și motivațional.

Bibliografie

1. Dumitrescu, C. (2021). Inovație și pedagogie digitală. Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință
 2. Ionescu, M. (2020). Educația digitală, Tehnologii și aplicații în învățământul primar și gimnazial. București, Editura Didactică și Pedagogică
 3. Lefranc, J. (2018). La motivation dans l'apprentissage des langues étrangères. Paris, Éditions Hachette.
 4. Martin, F. (2020). Les technologies interactives dans l'enseignement du français. Lyon, Presses Universitaires de Lyon
 5. Popescu, A. (2019). Învățarea limbilor străine prin tehnologie, Metode și strategii. București, Editura Universitară
-

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice